

קדרש שהוא מקודש בקדושת הגוף בלבד. שכן מה שלישית עשו
רבייעי בקדוש אינו אלא מדרבן, ולא גורו כן חכמים אלא על שלישי
של קדוש גמור שהתקדש בקדושת הגוף, בגין בשך קרבן או חלות
תודה שהתקדשו בשחוויות הובנה. אבל שלישי של קדוש שהתקדש
רק בקדושת פיו של האדם שהקדישה, ועודין לא התקדש גופו, וככל
שכן בשלישי של חולין שנעשה על טהרת הקדש שלא התקדשו
כלל, לא נורו עליו שיעשה רבייעי בקדוש. וכשם שאין שלישי זה
יעשה רבייעי, כן אין ווסל את האדם האוכל מלאכול בקדושים.
מתריב רמי בר חמא לרבר יצחק בר שמואל, הלא אמר רבי יהושע,
האוכל מאכל שלישי נעשה גופו שני לקדש, ואין נעשה שני
להתורת, באם היה שלישי זה חולין שגעשו על טהרת תורת
וסבר רמי בר חמא, שלאו ודוקא על טהרת תרומה, אלא כל שכן אם
נעשו על טהרת הקדש שנעשה האדם האוכל שנילוד. ועל כן
הקשה, לדברי רב נהמן **אמאי** פוטל שלישי וזה את האדם האוכל
והלא או קדש מקדש הआ, ואין אלא חולין שנעשה על טהרת
תרומה.
אמר ליה רב יצחק, הנה לחולין שנעשה על טהרת תרומה ואל
תקשה מהם, לפי שטוהרתה טומאה היא אצל תךש. שמיירת
טהרת הקדשים צריכה להיות לשם קדשים, ואין די להם בשמיירה
לשם טהרה תרומה. לפיקר שלישי של טהרת תרומה, לגבי קדש
הוא בחשש שני לטומאה, והאוכל גופו מלאכול בדין קדש בדין
האוכל אוכל שני. אבל שלישי בחולין שנעשה על טהרת הקדש
נדון בשלישי אף לגבי קדשים, ואין פוטל את האוכל כלל.
מובילה הגמара: **ומנא תירא** – ומינן לנו טהורת תרומה היא
כטומאה עצל הקדש, ממה דעתן בחגינה (^ח) שעשו חכמים מועלות
טהרה, וככל מהן צריכה להשמר לשם טהרת אותה מעלה,
ואין די לה שמיירה לשם מעלה פוחתתמנה. וחמש מועלות זו: א.
טהרת עמי הארץ שאינם נזהרים לאוכל את חוליהם בטהרה. ב.
טהרת פרושים שאוכלים חולין בטהרה. ג. טהרת תרומה. ד. טהרת
קדשים. ה. טהרת החטא נפרה אדومةומי חטא הנעים מאפרה.
לפיכך **בגדי עם הארץ** אף שהם מוחזקים עצלים לטהורים הרי הם
נחשבים כאב הטומאה של מדרס הוב לגבי פרושין. וכן בון **בגדי
פרושין** המוחזקים עצלים לטהורים, הרי הם טמאים מדרס לגבי
אוכלי תרומה. וכן בון **בגדי אוכל** תרומה טהורים, הרי הם טמאים
מדרס לגבי קדרש. וכן בוגדי אוכלי קדרש הם מודرس לגבי חטא.
אפר לו רבא לרבר יצחק, וכי מטומאת מדרסות של גברים **קאמרת**
להוכיח שטහרת תרומה היא כטומאה עצל הקדש גם באוכלים.
הלא **שאני מדרסות**

משמעותו דיביא בו בזאת בבדי אכילת פרם. שחייבו של האוכל
חרומה בטומאה הגוף אינו אלא בכוית. ובכל אכילה שנאמר בה
שיעור כוית, אין חיבים עליה אלא אם כן אכל שיעור זה בתוך הזמן
הנדרש לאכילת פרם, שהוא כארבעה שעות. אבל אם נמשכה אכילה זו
מעבר לזמן זה אין היא מعتبرת לאכילה אחת, ואין חיבים עליה.
ותבלין הטרומה המערוב בנזיד הדמעו הוא מועט, ובשאוכלים פרם
מן התבשיל אין בו כוית תבלין, ונמצא שאין אפשר לאכול כוית מן
התבלין בתוך שיעור זמן של אכילת פרם. וכך שוגץ שיעור אסור
מן התורה, מכל מקום לאחר שיעור חיבוב מיתה של
אכילת הטרומה בטומאה, לא נאסרה אכילתו אלא לטמא אוכלים, שכן טומאה זו אינה
אבל לא למי שננטמא על ידי אכילת אוכלים טמא, שכן טומאה זו אינה
אלם מדרבן.
הגמר מביאה בשם רב דיין דומה לדינו של עולא: **אמר רבוי יונתן**
אמר רבוי, האוכל מאכל שלישי לטומאה של תרומה עצמה, נפסל
גופו לתרומה והרי הוא אסור לאכול תרומה טהורה, ואולם מותר
לו **ליעז** בה והואינו מטמאה במגעו, שהרי אינו נעשה אלא שלישי
בלבד, ושלישי אינו עיטה רבייעי בתרומה.
הגמר מפרש מדרע ציריך לומר גם את דין של רב ביינון וגם את
דין עלא: ולכדוורה דין הדוא בדין עלא שאמר לעיל (^ד), האוכל
שלישי של חולין שנעשה על טהרת תרומה, נפסל גופו מלאכול
בתרומה, ואפיו שאינו מטמא יותר בטענו. ואולם **אייצטראיך** גם
לдин דאמר עולא, **אייצטראיך** גם לדין דאמר רבוי יונתן. משום דאי'
מדינו דעולא, היה **אמנייא**, הני מיili שהוא מותר בגין תרומה,
דוקא באם אוכל שלישי של חולין שגעשו על טהרת תרומה, אבל
אם אוכל שלישי של תרומה עצמה, בטענה **נמי אסור**, שוגץ אכם אוכל שלישי של
תרומה עצמה והרי הוא מותר בגין תרומה, והואינו נאסר אלא
באכילה.
ואילדיין דרבוי יונתן, היה **אמנייא** הני מיili שהוא אסור באכילת
תרומה, דוקא על ידי אכילת שלישי לטומאה של תרומה עצמה,
אבל אם אוכל שלישי של חולין שנעשה על טהרת תרומה אינו נתמא
כלול ואפיו לאכילה של תרומה **נמי שרוי** (מוותר). על כן **צרכבי**
עלא ורב ביינון להשミニענו, שבין האוכל הטרומה שלישית ובין
האוכל חולין על טהרת תרומה שלישית, שנידם נאסרם באכילת
תרומה ומוחזרם בטענה.
יתריב ר' יצחק בר שמואל בבר מורתא קמיה – לפני ר' רב נחמן,
ויתריב וקאמרת, האוכל שלישי של חולין שגעשו על טהרת קדרש,
טהhor לאכול בקדש. שאון לך דבר שיעושה ביביעי בקדש אלא

השער ביאור למסת' חולין ליום ראשון עמ' ב

שאלת הגמורה: **ומאי שנא דם חוללים דם מטבושים**, הלא הוא מושב
רבתי (^ח מדבר בגב) **ירם חוללים ישתחוו**, והרי רם ש שוחיטה נמי בתקב |
בו (וברים ב' ט) **על הארץ תשפכנו בם**', ומאחר שהקיפו הכתוב
לימים הנחשבים למשקה מודיע לא ישרם גם דוחא.

מורתצת הגמורה: **זה הוא על הארץ השפכו בם**, לא בא לדמות את

הנבר, ולכן אף אם לא החזיר לו זוזו, אין מוחשנת הנבר פוטל.
משנה
המשנה עוסקת בשוחט לשם הרם וגבועות וכדומה שעשה את
ההרים וגבועות עבודת זהה, ושוחיתו פוטלה מדרבן ואסורה
באכילה, ואינה נסarraת בהנאה כדי כל תקרובת עבודת זהה: **חשוחת**
לשם קרים – שעבוד את הדבר על ידי שוחחת לשם, או **לשם**
גבועות, או **לשם ימים**, או **לשם נחרות**, או **לשם מברשות**, **שוחיתו**

בבעלותו, או שאמר דין אף באופן זה שהבהמה בעבליות ישראל
ונתן לו הנבר צדידי ליקנות ממונו בגדרו בשרכמה. **אמר ליה** רב
ashi, **חוינן** – צרכנים אלו להתבונן, או **אניש אלמא** הו, **דלא מצי**
מדחין ליה – אם הנבר הוא אדם אחרים, ואין ישראל יכול לדוחתו
ולחזרו לו את הזה, נמצוא שקנה הנבר בקניה גמורה, ואסורה, כיון
יש לנבר חלק בה, ולרבבי אליעזר סתום מחשבת נכרי הדיא לא עבדות
כוכבים. **ואילו לא אלים הו**, יוכל לדוחתו ולהחזיר את הזה, **אמר**
לייה – יברול לומר לו, **רישייך ותך** – הכה ראשך בהר או קבל חורה
את זוזו, ובין שיכול לומר לו כן, נמצא שהשיטו אינה בשביל

קראו משקה, כאמור (כדברי כה) 'ודם חללים ישתחה'. ב. רם שחייבת, שלדברי רב אשי שבਸמוך נחלקו בו רבינו מר מושען וחכמים במסנתינו, האם הוא מכשיר. ג. רם אדם או בהמה שיצא מגופם לאחר שרמו מאליהם, שנחלקו בו רבינו מר מושען וחכמים במכשירין (פי' מי' האם נחשב למשקה או לא. ד. רם היוציא מחמתה מבה, שלאגדת חכמים הוא מכשיר, ולדעת רבינו מר מושען איןו נחשב משקה ואיןו מכשיר. שנינו במסנתינו: **רבי שמעון אומר היה רבי שמעון**, ודוקא **שוחיתו** של בעל דם. **אמיר רב אפי, אמר יהה רבי שמעון**, ודוקא **שוחיתו** של הבשר **מכשותת** אותו, שכן מותך שהיה הובש**ר בשהיותה** אף הchein, הרי היא גם מוחשبة אותו למאכל הרואוי לקללה טומאה. הלם היוציא דברי רב אסי: **לטמא מספייע יהה לשון** במסנתינו, מוכיחה הגمراה בדברי רב אסי: **מאי לאו – האם לא משתחם** על **רבי שמעון אומר הובש**ר בשהיותה****. **מאי לאו – ברם השוחיטה**. מדבריו שדווקא **בשהיותה** הם מוכשרים, ולא **ברם השוחיטה**. הדוחה הגمراה: **לא – כן הוא, אלא לרבי שמעון הם מוכשרים אף בשהיותה**, אך מודה הוא שמדובר מכם. עד מוכיחה הגمراה בדברי רב אסי מברייתא: **תא שמע**, אמר לנו רבינו שמעון לחכמים, וכי תרם מبشرיך, ו**וללא שוחיתה מכשותת**. ומטענו שאין הדברים אלא השוחיטה בלבד. הדוחה הגمراה: אכן ראייה מהברייתא, וכי רם לשפרש רהבי ק אמר לנו רבינו שמעון לחכמים, וכי רם בלבך מכשיר, הא **אף שוחיתה נמי מבשרות**.

הגمراה מקשה על דברי רב אשי מהמשנה במכשירין (שה: **תא שמע**, **רבי שמעון אומר, רם הפט – רם שוחיתת** – רם שמורה מאליה **איןו מבשר** את האכלים **אל רם שוחיתת מבשר**, ולא מדברי רב אסי). **תא רם שוחיתת מבשר**, רם שמורה – רם שמורה שנרגה **מבשר**, משום שהכתוב קראו משקה, שכן נאמר בו (כדברי כה) **'דם חללים ישתחה'**. ושוב מקשה הגمراה: **אבל רם שוחיתת מאי דינו, אם תאמר שאכן לא מبشر, אם כן למה השמייע רבינו מר מושען את חידושו ברם המתו, לישמעין שדם שוחיתת שדם המטה ואינו מבשר**. ובין שבל שבען שדם המטה אינו מכשיר. מתרצת הגمراה: רם המטה **איצטראיכא** ליה לרבי שמעון להשミニו בו שאינו מכשיר, כי אין לו לודז דין זה בקהל וחומר רם שחייבת. משום **שלקא דעתך אמריא**, שדווקא רם שוחיטה אינו מכשיר, שכן השורטה אינה קרייה 'היללה' אלא 'זבוחה', אבל רם שמורה מכשיר, שכן מה ל' **קיטלה איזה מה לי קיטליה מלאך הפוט – מהו הבהיר** – בין הבהיר לבין הילא. בין בהמה שנרגה בידים לבין בהמה שמורה מאליה על ידי מלאך המות, ולדים שתהיין יש להכשיר. **כא מישמע לן רבינו מר מושען שרך רם חללים מכשיר,** ומעתה שוב אין לדיק מדבריו שיודע שדם שוחיטה מכשיר. עד מוכיחה הגمراה שלא כדברי רב אשי **תא שמע, רבינו שמעון, רם מוגפתו – רם המטה היוציא מהמות מכתה, איןו מבשר**. **מאי לאו – האם לא משתחם מכך שדווקא רם המטה אינו מכשיר,** **תא רם שוחיתת מבשר.** הדוחה הגمراה: **לא –vr קרי הדיא משמעות דברי רבינו מר מושען, אלא יש לשפרש בדבריו, שדווקא רם מוגפתה אינו מכשיר, הא רם חללים – רם היוציא מבהמה על ידי התות ראשיה, מבשר.** מקשחה הגمراה: **אבל רם שוחיתת מאי דינו, הלא אם לא מבשר** כדברי רב אשי למה השמייע רבינו מר מושען את חידושו ברם המטה, **ליישמעין שדם שוחיתת אינו מכשיר ואיפלו שהוקש למים, וכל שבען שדם מוגפתו אינו מכשיר.** מתרצת הגمراה: **רם מוגפתו איצטראיכא** ליה לרבי שמעון להשミニו שאינו מכשיר, כי אין למודו דין זה בקהל וחומר מדים שחייבת. משום שblkא דעתך אמריא, מה ל' **קיטליה בולח – מה ל' קיטליה פלנא** – ומה ל' רם חיללה שנרגגה כללה, וממה ל' קיטליה פלנא – ומה ל' רם מוגפה שאף הוא מכיון היקעת הריגעה. וכן רצוץ רבינו מר מושען להשミニו שדווקא אם נהרגה אם נהרגנו. למגורי דינה מכשיר.

שיש לחושש בהם **שפטא תשב עליהן אשתו נדה**, לפי שהוא טומאה שכיחה. ואף שאוכל תרומה נזהרים לשמור את גדייהם בטוהרה, מכל מקום לגבי קודש אין זו נחשבת לשומרה. **אבל בפירוש** שאינם נתאים במדرس אלא ב מגע ומשא ואין טומאות מציה, לא **אפרין** כי, אלא שמירתם לגבי תרומה מועילה אף לגבי קודש. וכך גם כן חזורת שלישי לטומאה שליהם נחשב שלישי גם לגבי קודש. והם בחוקת טמאים לגבי קודש, והושווים על שלישי טמא נטמא על ירי ראשון לטומאה והוא שני. **רבי ירמיה** מקשה על טהרתו תרומה לאכילת קודש. חולין שנעשה על טהרתו תרומה לאכילת קודש. ורבינו יצחק סובר, שף בפירוש שאין נהוגה בהם טומאות מדרס **נמי אמר** תא המשנה בחגיגת, שאיפלו אם נשמרו לשם תרומה עדין הם בחוקת טמאים לגבי קודש, והושווים על שלישי טמא נטמא על ירי ראשון לטומאה והוא שני. **רבי ירמיה** מקשה על רבינו יצחק: **קתייב רבוי ירמיה מדריפת, ומריין בפירוש** שהתרתו תרומה היא כתומאה אצל הקודש, והתנו בחגיגת (כה) עם הארץ נאמן להעיר על טהרתו אין לנו נסכים ושמנן למןחות, אבל איינו נאמן על טהרתו תרומותין יין ושמן. ואם אמר על חביתה של יין תרומה **היפותshi לתותבה רביעית של יין קרע לנסכים** הרי הוא **אנטן** על כולה, ואך על התרומה שבחוכה. ולא אמרין רק **טפטא** ליה יין תרומה **ליין הקרע המערוב בו**. ואילו אמרת **טהרתת** של תרומה טומאה היא **אל הקרע** אף ביפורות,لالא אף שלגבי עצמה היא טהרתו מכל מקום **טפטא הטרומה** לקרע. אמר ליה רבינו יצחק, וכי מטומאה בחבוריין – מתרומה וקודש המונחים בקביעות בכלי אחד **קאמרטה** להוציאו כן, הלא טומאה בחבוריין שאני, משום **דטנו דטנטן אעדרת הקרע מהימן נמי** **אטחרת התרומה**, שכן מאחר שהם מעורבים יחד, הרי הוא משמר את התרומה באורה מידיה שמשמר את הקודש. מה ש אין כן בתרומה וקודש שאינם מעורבים יחד, שאין שמירת התרומה מועילה לקודש.

הגمراה חוזרת לעיקר דינו של רבינו יצחק ומקשה עליו: **מתייב רב הונגן בר בון לרבי יצחק, הלא שניינו בטהרונות** (פי' מ"ה) **השני לטומאה שבחולין מטפטא משקה חולין וועשו ראשו לענן שיטמא אחרים, וופסיל אובליל תרומה.** והשלישי שוחיתת הקרע מטפטא משקה קרע, וופסיל אובליל קרע, שכן שלישי עושה רביעי בקדש. ובאייה שלישי נאמר דין זה, **בשלישי של חולין שנגעשו על טהרתו הקרע.** הרי לנו שאף הם עושים רביעי בקדש, ולא מדברי רבינו יצחק שرك קודש המקודש בקדושת הגנו שעושה רביעי בקדש. מתרצת הגمراה מחלוקת **הנאי הייא, דתנייא ודרתנייא**, חולין שנגעשו על טהרתו קרע, **הרי חן בחולין.** משום שאי אפשר להתפס בחולין טהרתו קודש. **רבי אלעזר ברבי אדרוק אומר,** אף שנתפס בדם דין רק שנים ולפסול אחד. כלומר רק השלישי שביהם איןו טמא' אלא 'פסול' בלבד. ובשיטת תנא זה אמר רבינו יצחק שאין הקודש געשה רבי עלי על ידי חולין על טהרתו קודש. שכן מאחר לטמא אחרים אבל השלישי שביהם איןו טמא' אלא 'פסול' בלבד. ידי קודש מקודש ולא על ידי חולין על טהרתו קודש. שכן מאחר שאין בהם עצם רביעי, אף אין בכך שלישי שלם להעשות רביעי בקדש ולפסולו, משום שלא חל בו אלא דין דין 'פסול' לעצמו, ולא דין טומאה לטמא אחרים. אבל תנא המשנה הקדמת חולק על טהרתו הקודש, ועל כן שלישי שלם העשוה רביעי בקדש.

נמצוא שלישיות יש בחולין שנגעשו על טהרתו הקודש. א. לדעת רבינו חכמים יש בחולין על טהרתו הקודש רביעי בקדש. ב. לדעת תנא קמא דרבינו אלעוז ברבי צדוק יש להם שלישי בלבד על טהרתו הקודש. אלעוז ברבי צדוק אף שלישי לטומאה אין להם. ישנו דין בטומאות אובלין שאינם מוכשרים לקבל טומאה עד شبויוא עליהם משקה אחר משבעת משקים, שאחד מהם הוא דם. וכמה מני דם הם: א. רם חללים, והוא דם של אדם או בהמה שנרגגו, ונפשם יוצאת יחד עם יציאתו מן הגוף, מוכשר לדברי הכל, שכן הכתוב

⁶ הדם למים לענין משקה, אלא **למיישי** [- להתריר] **דמן דפסולי**
⁷ **הטוקשין בנהנא הוא דאתא.** שכן הכתוב מדבר בבחמת קדרשים
⁸ שנפל בה מום, שהוא נפרית ונitherת באכילה בלבד הקרבה, ובא
⁹ הכתוב להתריר אף את דמה בהנאה כמים המותרים בהנאה.

המשך ביאור למס' חולין ליום ראשון עמ' ב

¹ שואלה הגמרא: ומאי **שנא** **דם חילולים דטבשיר**, הללו הוא משום
² **הבתיב** (כנדר כגדח) **'דקם חילולים ישטה'**, והרי **דם שחיטה גמי בתרוב**
³ בו (דברים ב' ט) **'על הארץ תשפכנו במים'**, ומאחר שהקישו הכתוב
⁴ למים הנחשבים למשקה מודע לא יכשיר גם הוא.
⁵ מתרצת הגמרא: **ההוא על הארץ תשפכנו במים**, לא בא לדמות את